



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

67. An Rector, vel Prior alicujus Collegii, seu domus peccet manifestando
Provinciali, vel Generali delictum eccultum, si ipse potest absque tali
manifestatione fratrem emendare? Ex p. 7. tr. 3. r. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

De Correctione Fraternali. Res. LXVII. & c. 321

non precipitur, ut habeatur talis pro ethnico, nisi quando Ecclesiam non audierit: Ergo si Ecclesiam audierit, neque est excommunicandus, neque alia poena plerendum. Secundum autem dictum suum (scilicet id licere, quando quis est incorrigibilis) probat Sotus ex illo: *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam Ethnicus, & Publicanus.*

3. Secunda opinio est Caietani in 2. 2. *quest.* 33. *art.* 8. in fine, qui contra videtur sentire, quod erit quidem id licitum, si spes sit fore ut reus per poenas eiusmodi legales tandem corrigatur: illicitum autem si non sit spes correctionis, nisi, inquit, peccatum esset quoque perniciosum aliis. Videtur namque Caietanus non solum velle, quod cum non est spes correctionis, & peccatum aliis non nocet, sit illicitum procedere contra reum, ut fratrem tantum denunciatum (in quo sensu Caietano Sotus etiam assentitur loco cit. id enim certum est) sed quod neque id liceat transeundo ex via correctionis fraternae ad viam iudicalem: Idque propterea quia cum tota res fuerit primò incepta ex charitate, propter bonum particulare ipsius fratris; ibi profusus erit cessandum, ubi cessat spes emendationis ipsius, ut argumentatur Caietanus.

4. Tertiam sententiam ex Bañez docet Valentia tom. 3. *disp.* 4. *quest.* 9. *punct.* 5. & consistit in duobus dictis. Primum, quando liceret procedere via iudiciali propter exemplum aliorum, vel bonum commune, non interveniente correptione fraternali, licet etiam ea interveniente, quia virtus charitatis cuius actus est correptio, non praedicitur virtuti iustitiae, ad quam pertinet ille processus iudicialis. Ergo si est licita actio iustitiae sine illa charitatis, erit etiam licita cum illa.

5. Secundum in duobus casibus non modò esse licitum, quod dictum est in praeced. dicto, verum etiam esse debitum. Primus est, quando oporteret denunciare iuridicè crimen, aut de illo inquirere, ut si esset perniciosum Reipublicae: secundus, quando esset spes fore ut per processum iudicalem corrigatur quoque delinquens; tunc enim charitas, per quam est institutus processus correptionis, imperat iustitiae ut processum iudicalem inchoet, quo obtinetur finis charitatis, qui est emendatio proximi. Et haec tertia sententia videtur valde probabilis, & praefertenda ceteris. Et ideo illam etiam docet Filiuc. tom. 2. *tr.* 28. c. 7. n. 164.

RESOL. XLVII.

An Rector vel Prior alicuius Collegij, seu domus peccet manifestando Provinciali, vel Generali delictum occultum, si ipse potest absque tali manifestatione fratrem emendare? Ex p. 7. tractat. 3. Resol. 48.

§. 1. Videtur affirmativè respondendum, ne Provincialis ignarus delictorum fratris exponat illum aliis similibus, vel graavioribus committendis. Hanc sententiam probabilem putat Casus Palaus tom. 1. *tract.* 6. *disp.* 3. *punct.* 11. *num.* 6. Si enim probabile esse diximus in materia detractionis revelare peccatum vni, vel duobus viris grauib, qui magis prodese possunt, quam obesse, non fore peccatum mortale, etiam si ex levitate, & loquacitate reveletur; à fortiori probabile erit, quando ex recto sine manifestatur, & ex alia parte non levis convenientia intercedit.

2. Verum his non obstantibus contrarium tenet Palaus loco cit. quia, ait ille ex affirmativa sententia ostium aperitur manifestandi pluribus delictum com-

missum, probabilis existimo non licere Provincialem moneri: nam si solum ob maiorem securitatem à recidivo, & non ob necessitatem, quae appareat, licet monere: etiam licebit monere quemlibet superiorem immediatum, quem delinquens habeat, & Provinciale sequentem, cum tunc securior erit delinquens à recidivo, quod quidem non est concedendum.

3. Et ideo Trullench. in *Dical.* tom. 1. *lib.* 1. c. 5. *dub.* 16. *num.* 1. sic ait: Peccat etiam superior immediatus Collegij, si quando potest se solo delinquentem à reincidencia praecavere, delictum Provinciali manifestat, quia absque illa manifestatione poterat lucrari proximum.

RESOL. LXVIII.

An quis teneatur ad correctionem, quando proximus delictum non cognoscit?

Et dubitatur, utrum peccata, quae quis ignoranter committit, subsint praeccepto correctionis?

Attendant Praelati, & Confessarii, & in aliquo casu etiam privati, & valde in mente, & promptu teneant omnia, quae deducuntur ex doctrina huius Resolutionis, & sequentis, quae sunt valde notanda, & sapientis in praxi contingentia. Ex p. 7. tr. 3. Resol. 18.

§. 1. Respondeo quod si id procedat ex ignorantia vincibili, & culpabili, clarum est te obinde excusari non posse, cum illa ignorantia non excuset proximum à peccato. At si ex ignorantia invincibili legem transgrediaris, plures Doctores docent te obligatum non esse. Qua ratione dicunt nullam esse obligationem monendi comedentes carnes die veneris, vel non audientem Missam die festo, si ignorantia invincibili praeccepti laborant. Tum quia proximus non est absolute in statu spiritualis miseriae, cum non peccet, tum etiam quia praecceptum correctionis est de peccato proximi, iuxta illud, si peccaverit in te. Ergo ubi non adest peccatum, non est obligatio, & ita tenet loquens de ignorantia iuris positivi, Bañez, *dub.* 3. *quest.* 33. *art.* 5. Navarr. c. 24. *num.* 12. & 13. & Valent. *disp.* 3. *quest.* 10. *part.* 2. §. cum tamen. Villalobos *tract.* 4. *difficult.* 4. *num.* 6. Bonac. *disp.* 3. de Charitate, *quest.* 4. *part.* 7. n. 10. De qualibet ignorantia id affirmat, modò non vergat in graue detrimentum ipsius delinquentis, vel tertij, neque obligatus sit ex officio.

2. Sed hanc sententiam non admittit P. Lorca in 2. 2. *D. Thoma, questione* 33. *articulo quinto, sect.* 3. *disp.* 41. *numero* 14. ubi sic ait. Dubitari solet, utrum peccata, quae quis ignoranter committit, subsint praeccepto correctionis? Et sermo est, cum intervenit ignorantia inculpabilis, nam si ignorantia culpabilis sit, quae non excusat à peccato, non potest esse discrimen inter haec & alia peccata. Navarr. *ubi supra*, & super *cap. Si quis autem, de penitentia, dist.* 7. *num.* 71. docet, non esse praecceptum, haec peccata corrigere, quia sic agens penitus excusatur à culpa. Et quamvis videatur loqui de peccatis, quae sunt ignorantia invincibili iuris positivi, sed verè generatim loquitur de ignorantia cuiuscumque iuris; nam ratio qua vitur, probat de omnibus. De iis verò, quae sunt ignorantia iuris positivi, speciatim id docet Bañez *dub.* 3.

3. Sed verior est sententia Antonini 2. *part.* *titul.* 9. §. 4. Sylvest. *verbo* *Correctio, dub.* 10. Angeli *eodem verbo, num.* 6. afferentium, ea quae natura sua peccata sunt, licet propter ignorantiam cuiuscumque iuris vel facti excusentur à culpa, materiam esse correctionis.

Sup. hoc supra in Res. 31. §. 1. & infra in §. D. xi. huius Res.